

**Rozhodnutí a názor
Výboru OSN pro práva dítěte**

**Oddělení rodičů a dětí
a práva dítěte**

**Věc:
B.J. a P.J. proti České republice**

**Universiteit
Leiden**

Původní verzi této práce vypracovali Lexin Zhao, Paul Lee, Ruhama Abebe a Xuemeng Yu v rámci svého studia magisterského programu „Pokročilé studium v oblasti mezinárodních práv dítěte“ na Univerzitě v Leidenu v akademickém roce 2023/2024.

Zveřejněná verze je upravenou verzí, kterou vydalo Leiden Children's Rights Observatory. Původní text je použit se souhlasem Leiden Children's Rights Observatory. Tento překlad, včetně doplnění odkazů na vnitrostátní překlady názoru nebo jeho shrnutí, pořídilo Ministerstvo spravedlnosti České republiky na základě dohody s Leiden Children's Rights Observatory a nese za něj výhradní odpovědnost.

B.J. a P.J. proti České republice (oznámení č. 139/2021):

ve znění srozumitelném dětem

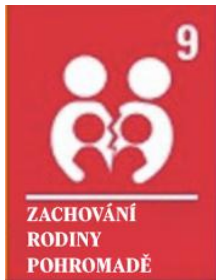
SHRNUTÍ

(Odkaz na rozhodnutí v plném znění v angličtině [zde](#) a v češtině [zde](#))

B.J. a P. J. jsou sestra a bratr, narozeni v roce 2006 a 2003 („dětí“). Žijí v České republice (Česku). Rodiče B.J. a P. J. se rozvedli v roce 2018. Od té doby B. J. a P. J. žijí se svojí matkou. Jelikož však B. J. a P. J. nechodili do školy a nedostávalo se jim psychologické péče, český soud rozhodl, že by měli být odebráni matce a umístěni do dětského domova.

Český soud toto rozhodnutí vydal, aniž by zohlednil názor dětí. B. J. a P. J. podali toto oznámení k Výboru OSN pro práva dítěte („Výbor“), protože se domnívali, že pobyt v dětském domově pro ně není vhodný.

Výbor dospěl k závěru, že Česká republika nerespektovala:

Právo B.J. a P.J. na to, aby jejich nejlepší zájmy byly brány v úvahu jako klíčové hledisko.	Právo B.J. a P.J. na to, aby nebyli odděleni od svých rodičů.	Právo B.J. a P.J. na respektování jejich názorů.	Právo B.J. a P.J. na to, aby jim nebyla odňata svoboda.
 NEJLEPŠÍ ZÁJEM DÍTĚTE	 ZACHOVÁNÍ RODINY POHROMADĚ	 RESPEKTOVÁNÍ NÁZORŮ DÍTĚTE	 DĚTI V DETENCI

Výbor vyzval Českou republiku, aby zajistila, že všechna rozhodnutí o oddělení dětí od rodičů budou probíhat v souladu s postupy, které respektují práva dětí. Výbor rovněž vyzval Českou republiku, aby zajistila, že se podobné situace již nebudou opakovat u jiných dětí v zemi.

B.J. a P.J. proti České republice (oznámení č. 139/2021):

Verze srozumitelná dětem

Část první. Co se stalo dětem, kterých se stížnost týkala?

B.J. a P.J. jsou bratr a sestra, kteří se narodili v letech 2003 a 2006. Žijí v České republice (Česku). Jejich rodiče se v roce 2018 rozvedli a děti následně začaly žít s matkou. V té době B.J. a P.J. nechodili do školy. B.J. bylo téměř 13 let a měl ze zákona povinnost do školy chodit. Oba navíc potřebovali psychologickou péči.

Orgán sociálně právní ochrany dětí požádal soud, aby oddělil B. J. a P. J. od jejich matky a umístil je do dětského domova. Soud jmenoval opatrovníky, kteří měli B. J. a P. J. zastupovat. Opatrovníci podpořili žádost o umístění B. J. a P. J. do dětského domova, ačkoli nezískali souhlas B. J. a P. J. a jednali proti jejich přání. Nakonec soud rozhodl, že B. J. a P. J. budou umístěni do dětského domova. Soud měl za to, že je to nezbytné, protože děti tam budou moci dostávat psychologickou péči a chodit do školy.

B.J. a P.J. uvedli, že o rozhodnutí soudu nebyli informováni ani svými opatrovníky, ani samotným soudem. Poté byli odebráni matce a umístěni do dětského domova.

B.J. a P.J. podali oznámení k Výboru OSN pro práva dítěte („Výbor“), protože se domnívali, že Česká republika neuznává jejich:

- právo na to, aby jejich nejlepší zájmy byly brány v úvahu jako klíčové hledisko
- právo na vedení ze strany rodiny v průběhu jejich dospívání
- právo nebýt odloučeni od svých rodičů
- právo na respektování jejich názorů
- právo na soukromí a ochranu rodiny před útoky
- právo na to, aby rodiče nesli hlavní odpovědnost za výchovu dětí
- právo na řádnou péči v případě oddělení od rodiny
- právo na zdraví
- právo na vzdělání
- právo na zachování jejich svobody
- právo na zotavení a opětovné začlenění

Kde lze najít výše zmíněná práva?

Výše uvedená práva jsou obsažena v Úmluvě OSN o právech dítěte, což je úmluva mezi státy o ochraně práv dětí.

Jak B.J. a P.J. podali své oznámení?

B.J. a P.J. toto oznámení podali v rámci postupu pro podávání oznámení dle Úmluvy OSN o právech dítěte, známého jako „Opční protokol zavádějící postup předkládání oznámení.“

Část druhá. Jak Výbor rozhodl ohledně tohoto oznámení?

1. Může Výbor toto oznámení přijmout a prošetřit?

Výbor musí nejprve ověřit, zda byla dodržena nezbytná pravidla, než může oznámení přijmout a posoudit, zda došlo k porušení nebo ne. V tomto případě se jedná o dva aspekty:

- Zaprvé, B.J. a P.J. již proti rozhodnutí vnitrostátního soudu vyčerpali všechny prostředky nápravy dostupné v České republice. Díky tomu mohl Výbor oznámení posoudit.
- Zadruhé, Výbor rozhodl, že některá z tvrzení byla dostatečně závažná, aby mohla být prošetřena. Ta se týkala:
 - práva na to, aby jejich nejlepší zájmy byly brány v úvahu jako klíčové hledisko
 - práva nebýt odděleni od svých rodičů
 - práva na respektování názorů
 - práva na zachování jejich svobody

Výbor však ostatní tvrzení nepovažoval za dostatečně závažná a dále se jimi nezabýval.

Tato fáze, v níž se ověřuje, zda byla dodržena nezbytná pravidla, se v rozhodovacím procesu Výboru označuje jako fáze „**přijatelnosti**“.

2. Porušila Česká republika práva dětí?

Výbor případ prošetřil a dospěl k závěru, že B.J. a P.J. byli odebráni matce a umístěni do dětského domova, aniž by bylo vynaloženo dostatečné úsilí k nalezení vhodnějších řešení. Nebyla jim dána spravedlivá příležitost vyjádřit se a během prvních týdnů v dětském domově jim nebylo bez závažného důvodu dovoleno volně se pohybovat. Výbor proto shledal, že Česká republika porušila:

- práva B.J. a P.J. na to, aby jejich nejlepší zájem byl brán v úvahu jako klíčové hledisko
- práva B.J. a P.J. na to, aby nebyli odloučeni od svých rodičů
- práva B.J. a P.J. na to, aby byly respektovány jejich názory
- práva B.J. a P.J. na to, aby jim nebyla odňata jejich svoboda

Část třetí. Co Výbor České republiky doporučil k nápravě situace?

1. Co Výbor doporučil České republice, aby pomohla dětem, které podaly stížnost?

Výbor požádal Českou republiku, aby B.J. a P.J. poskytnul peněžitou náhradu nebo jinou kompenzaci, aby jim porušení vynahradila.

2. Co Výbor doporučil České republice, aby se tato situace neopakovala u jiných dětí v zemi?

Aby se zajistilo, že se tato porušení v budoucnosti nestanou, Výbor České republiky řekl, aby:

- se ujistila, že všechna rozhodnutí týkající se oddělení dětí od rodičů následují doporučení Úmluvy OSN o právech dítěte, konkrétně:
 - posoudila, co je v nejlepším zájmu dítěte;
 - zajistila, aby byly názory dětí respektovány a zohledněny při rozhodování tak, jak bude zapotřebí;
 - vytvořila postupy na ochranu práv dětí v souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte
- Zajistila, že oddělení dětí od jejich rodičů připadá v úvahu až jako poslední možnost poté, co byla vyzkoušena jiná, mírnější opatření. O takových možnostech je možné rozhodnout prostřednictvím rozhovorů s dětmi a jejich rodiči.
- K oddělení dětí od jejich rodičů by mělo dojít jen na co nejkratší možnou dobu. Mělo by být také pravidelně přezkoumáváno a ukončeno, jakmile to bude možné.
- Dojde-li k oddělení, děti by měly mít možnost zůstat se svými rodiči v kontaktu.
- Zajistit, že při rozhodování o oddělení dětí a rodičů jsou děti zastoupeny právním zástupcem. Děti by měly mít jak právního zástupce, tak opatrovníka v případech, kdy mezi nimi hrozí názorový rozkol.
- Poskytla školení pracovníkům sociálních služeb, soudcům, státním zástupcům a dalším osobám o právech dětí oddělených od svých rodičů.

Příloha

Slovník (definice klíčových témat)

Práva dítěte: Jedná se o práva, která mají všechny děti. Zajišťují, aby se se všemi dětmi zacházelo spravedlivě, rovnocenně a s úctou.

Souhlas: Je to vyjádření souhlasu s něčím, například s rozhodnutím.

Odškodnění: Něco, například peníze, co se dává osobě jako náhrada za ztrátu, škodu nebo újmu, kterou utrpěla.

Oznámení: Postup, který se zahajuje, když osoba tvrdí, že její práva nebyla respektována.

Opatrovník: Osoba, která chrání a zastupuje Tvoje zájmy jako dítěte.

Právní zástupce: Právník, který se zabývá Tvým případem u soudu. Mezi jeho povinnosti patří zastupování Tvých zájmů a příprava potřebných dokumentů, které se předkládají soudu.

Porušení: Když Tvoje práva nejsou respektována.

Výbor OSN pro práva dítěte: Skupina odborníků na práva dětí. Pravidelně se scházejí, aby projednali, jak jsou dodržována práva dětí zakotvená v Úmluvě o právech dítěte. Zabývají se také oznámeními podanými podle Opčního protokolu zavádějícího postup předkládání oznámení.

Úmluva OSN o právech dítěte: Dohoda mezi státy o dodržování práv dětí.

Užitečné odkazy

Výbor OSN pro práva dítěte – Informace pro děti: [Information for children | OHCHR](#) (v angličtině)

Sít' pro práva dětí: Informace pro děti o podávání oznámení k Výboru (v angličtině)

[\[Resources for Children about the Committee's complaints procedure\]](#)

UNICEF: [Child-friendly version of the Convention on the Rights of the Child](#) (v angličtině)

[Úmluva o právech dítěte ve verzi srozumitelné dětem](#) (v češtině, připravil Ochránce práv dětí)

SOS dětské vesničky: Zásady náhradní péče o děti ve verzi srozumitelné mladým (v angličtině)

[\[Youth-friendly version of Guidelines for Alternative Care of Children\]](#)

Máte-li konkrétní dotazy pro Výbor pro práva dítěte, můžete se na něj obrátit následujícími způsoby:

- **Adresa:** Petitions and Inquiries Section, Committee on the Rights of the Child, Office of the High Commissioner for Human Rights [Oddělení pro petice a dotazy, Výbor pro práva dítěte, Úřad Vysokého komisaře pro lidská práva], United Nations Office at Geneva [Kancelář OSN v Ženevě], 8-14 Avenue de la Paix, 1211 Geneva 10, Switzerland [Švýcarsko]
- **Email:** ohchr-petitions@un.org

Úmluva OSN o právech dítěte ve znění srozumitelném dětem (výňatek z Úmluvy o právech dítěte ve verzi srozumitelné dětem, vydané organizací UNICEF v angličtině)

1 DEFINICE DÍTĚTE	2 NEDISKRI- MINACE	3 NEJLEPŠÍ ZÁJEM DÍTĚTE	4 NAPLŇOVÁNÍ PRÁV	5 RODINNÉ VEDENÍ DLE VÝVOJE DÍTĚTE	6 ŽIVOT, PŘEŽITÍ A ROZVOJ	7 JMÉNO A OBČANSTVÍ
8 IDENTITA	9 ZACHOVÁNÍ RODINY POHROMADĚ	10 KONTAKT S RODIČI V RŮZNÝCH ZEMÍCH	11 OCHRANA PŘED ÚNOSEM	12 RESPEKTOVÁNÍ NÁZORŮ DÍTĚTE	13 SVOBODNÉ SDÍLENÍ NÁZORŮ	14 SVOBODA MYŠLENÍ A NÁBOŽENSTVÍ
15 ZAKLÁDÁNÍ A VSTUPOVÁNÍ DO SKUPIN	16 OCHRANA SOUKROMÍ	17 PŘÍSTUP K INFORMACÍM	18 RODIČOVSKÁ ODPOVĚDNOST	19 OCHRANA PŘED NÁSILÍM	20 DĚTI BEZ RODINY	21 OSVOJENÉ DĚTI
22 DĚTI UPRCHLÍCI	23 DĚTI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	24 ZDRAVÍ, VODA, POTRAVINY, ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	25 PŘEZKUM UMÍSTĚNÍ DÍTĚTE	26 SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÁ POMOC	27 JÍDLA, OBLEČENÍ, BEZPEČNÝ DOMOV	28 PŘÍSTUP KE VZDĚLÁNÍ
29 CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ	30 KULTURA, JAZYK A NÁBOŽENSTVÍ MENŠIN	31 ODPOČINEK, HRA, KULTURA, UMĚNÍ	32 OCHRANA PŘED NEBEZPEČNOU PRACÍ	33 OCHRANA PŘED ŠKODLIVÝMI DROGAMI	34 OCHRANA PŘED SEXUÁLNÍM ZNEUŽÍVÁNÍM	35 PREVENCE OBCHODOVÁNÍ S DĚTI
36 OCHRANA PŘED VYKOŘÍSTO- VÁNÍM	37 DĚTI V DETENCI	38 OCHRANA VE VÁLCE	39 NÁPRAVA A OPĚTOVNĚ ZAČLENĚNÍ	40 DĚTI, KTERÉ PORUŠILY ZÁKON	41 PŘEDNOST MÁ PŘÍZNIVĚJŠÍ PRÁVO PRO DĚTI	42 KAŽDÝ MUSÍ ZNÁT PRÁVA DĚTI
43-54 JAK ÚMLUVA FUNGUJE	ÚMLUVA O PRÁVECH DÍTĚTE					

Tato verze srozumitelná dětem vznikla podle šablony Child Rights Connect „Jak vytvořit verzi případu podle Opčního Protokolu o podávání oznámení srozumitelnou dětem [[How to Draft a Child-Friendly Version of an OPIC Case](#)]“. Jedná se upravenou verzi původní studentské práce, za niž přebírá plnou redakční odpovědnost Leiden Children's Rights Observatory. Český překlad této verze, včetně doplnění odkazů na vnitrostátní překlady názoru nebo jeho shrnutí, pořídilo Ministerstvo spravedlnosti České republiky na základě dohody s Leiden Children's Rights Observatory a nese za něj výhradní odpovědnost. Tato verze neodráží názory Výboru OSN pro práva dítěte ani žádného z jeho členů, ani nepředstavuje názory Univerzity v Leidenu či jakýchkoli jiných subjektů, se kterými je Leiden Children's Rights Observatory aktuálně nebo byla v minulosti spojena.

Poznámka: Tuto publikaci citujte následujícím způsobem: Verze srozumitelná dětem, oznámení č. 139/2021, B.J. a P.J. proti České republice, Leiden Children's Rights Observatory, březen 2025 [Child-Friendly Version, Case No. 139/2021, B.J. and P.J. vs. Czech Republic, Leiden Children's Rights Observatory, March 2025].